

פרמיירה 1964
במרכז: הברווזית בת-שבע דה רוטשילד
והמנצח גרי ברתיני
צלם: דוד אולמר

[בת-שבע BATSHEVA]
להקת מחול מנהל אמנותי אוהד נהרין

פרויקט ארכיון להקת מחול בת-שבע

ניוזלטר #2

יולי / 2013

ניוזלטר #1 שיצא בנובמבר 2012, היה הכרזה רשמית על הקמת הארכיון והצהרת כוונות אידיאולוגית ופרקטית: להקת בת-שבע יוצרת מפנה ויוצאת בהצהרה על אחריות מוסדית וציבורית לתעד ולשמר את חומרי העבר שלה כמורשת תרבות. הניוזלטר הצהיר על אג'נדה לפיה ארגון המידע יעשה באמצעים טכנולוגיים עכשוויים העונים על מגמות חברתיות: ידע זמין ונגיש לכל, 24/7 בעברית ובאנגלית, בכפוף לשמירה על זכויות יוצרים וצנעת הפרט. הניוזלטר הצהיר על כך שהארכיון חותר ליצור תשתית מחקרית המאפשרת לחוקרים לזהות צירים וזיקות בהן נוצר טקסט מחול ועל כך שהוא רואה עצמו ככלי בעיצוב זהות ציבורית באמצעות הנכחה ושיתוף בידע של יחידים.

ניוזלטר #2 נכתב עכשיו, יוני 2013, אחרי עשרה חדשי עבודה, ובו דיווח על התקדמות המחקר והמיפוי: השלמת רשימת הרפרטואר ומאגר המידע של כוח אדם של כל מי שעבד בלהקה. הניוזלטר ידווח על התכניות של הארכיון: הסכם עם ארכיון המחול בבית אריאלה ואיסוף חומרים ארכיוניים. חלקו השני של הניוזלטר הוא ניסוח של ההיסטוריה הלא-רשמית של הלהקה והוא מבוסס על שיתוף בחומרים מרתקים המצטברים בפגישות אישיות.

עקבות ריקוד

רשימת רפרטואר

בחדשים האחרונים בנה צוות הארכיון רשימת רפרטואר מעודכנת של הלהקה 1964-2013. רשימת הרפרטואר מסתמכת על תכניות הלהקה בארץ ובחו"ל, "התנ"ך של בת-שבע" (רישום מופעי הלהקה 1964-1996), רשימת הרפרטואר המפורטת והמדויקת בספרה של רינה גלוק "להקת המחול בת-שבע 1964-1980", רשימת הרפרטואר בעריכתו של גיורא מנור המופיעה במגזין "מחול עכשיו" ורשימות רפרטואר חלקיות נוספות. כל אלו נבדקו, הושו, אוחדו והושלמו בפעולה מקיפה ושיטתית. רשימת הרפרטואר בעברית ובאנגלית תעלה על אתר הלהקה באוגוסט 2013 ותהיה נגישה לקהל הרחב ולחוקרים.

תמונה ה
> תמונה קודמת
לחץ להגדלה @
צפו בידאו <
טראנס <

צילם לא ידע רינה גלוק

תחיקה: חמואל רגורר
תכנון: איסמו נונצ'י
תלבושת: אדית גילפנד
תאורה: ג'ון וונשל
תאורה בארץ: חיים תכלת

קאסט מקורי:
מדיאה רינה גלוק
יאזון משה אכרתי
הופיעה: גליה נח
הכרוז: ונה שיעפלד

בנוה בארץ - 7 וצמנו 1966 - "אוהל שט", תל-אביב
הועלה 77 פעמים

עמוד לדוגמא מתוך רשימת
הרפרטואר באתר הלהקה

* הריקודים בשלושת מופעי הבכורה, ב-16,17,19 בדצמבר 1964, בתיאטרון "הבימה" היו: לתוך המבוך, דרך הלימוד, והרודיה של מרתה גרהם, מחוללים, לונה פארק והמעבר של רוברט כהן, בנות הגן של דונלד מקייל ושעשועים של אתל וינטר.

* עד היום העלתה הלהקה 294 ריקודים, כולל הריקוד ידיות של אנה סוקולוב, המופיע בתכניות אך לא הועלה על במה, כיוון שהכוריאוגרפית חזרה לארה"ב בעקבות פרוץ מלחמת יום כיפור לפני שסיימה אותו.

* 184 ריקודים מקוריים נוצרו עבור הלהקה ביניהם חלום של מרתה גרהם, שהיה הריקוד היחיד שיצרה במיוחד לבת-שבע. * 8 ריקודים הופיעו פעם אחת בלבד.

* קונצ'רטו לעץ ההובנה, של ג'ון קרנוק הועלה 180 פעמים, מספר ההופעות הרב ביותר בתקופה הרפרטוארית (-1964-1990).

* כמויות של אוהד נהרין שנוצר ב-2003, הועלה 640 פעמים עד סוף עונת 2012, מספר ההופעות הרב ביותר מאז הקמת הלהקה.

רשימת אנשי הלהקה

הארכיון רואה חשיבות ביצירת קשר עם כל אנשי הלהקה בעבר ובהווה כיוון שהסיפורים האישיים והחומרים ארכיוניים שאספו לאורך השנים הם חלק ניכר מהארכיון. כבסיס למיפוי ואיסוף נבנה מאגר של עובדי הלהקה המבוסס על תכניות, רשימות עובדים ומידע שעלה בפגישות אישיות. החיפוש אחרי אנשים לא תמיד פשוט, חלקם החליפו שם, דת, מדינה, שינו את עיסוקם, חזרו בתשובה, נתקו קשר עם חברי להקה מתקופתם, לא מחוברים לאינטרנט ולא משתמשים בפייסבוק או מיילים. מהלכים בלשיים וטלפונים טרנסאטלנטיים הם חלק ממסע החיפוש המספק לעתים הפתעות. כך אתרנו את הדסה בדוח (היום קרוגר) שגרה בסטטן איילנד ואת תמר צפריר ורוג'ר בריאנט (היום יוספה ועמנואל בריאנט) שגרים באשוויל, צפון קרוליינה. כשחיפשנו את דסי הדרי, שהייתה רקדנית בלהקה בשנים 1966-1967, ידענו עליה לא מעט: ידענו שהייתה שחקנית, שרה בלהקת הנח"ל, שבעלה נפל בשבי במלחמת יום כיפור ועם זאת לא הצלחנו לאתר אותה. בשיחה עם חברת המועצה הציבורית אתי קני, העלינו בדרך אגב את השם של דסי, הסתבר שהן רקדו יחד בעבר, אתי הכירה את המשפחה וידעה את שם המשפחה הנוכחי. כך נפתרה ברגע עבודת בילוש ארוכה. ואלו רק שלוש דוגמאות.

* 33 אנשים היו הצוות הראשון בזמן הקמת הלהקה (רשומים בסדר אלפביתי): יעקב אגור, ארנון אדר, אשרה אלקיים-רונו, משה אפרתי, הדסה בדוח, אהוד בן-דוד, שמעון בראון, גרי ברתיני, רינה גלוק, מרתה גרהם, גליה גת, בת-שבע דה רוטשילד, אריק דיכנה, רות האריס, זאב (שמון) הלפרין, דויד הלר, יהודית ואל, אתל וינטר, רוברט כהן, לאה לוין, רותי לרמן, נתן מישורי, דונלד מקייל, אהובה ענברי, דני קרוון, משה רומנו, רחמים רון, דן רייזינגר, גבריאל שטייניץ, שמואל שי, רנה שינפלד, פרנסואז שפירא, צפריה שריף. * סך הכול עבדו בלהקה בתפקידים שונים 1398 אנשים, מתוכם יצרנו קשר עם 526. על אף המאמצים עדיין חסרים לנו פרטי ההתקשרות של 592 מכלל הרשימה. (82 נפטרו ו-198 לא היו מעורבים באופן ישיר).

כתבו לנו אם יש לכם קשר או מידע עדכני על:

יאיר לי (גולדשטיין) (רקדן, 1972-1977), **שי ברנשטיין** (מנהל חשבונות, 1997-2004), **מיכאל טיטלבאום** (ניהול במה והפקה, 1965), **לורן אבנון** (רקדנית אנסמבל, 5-2004) **רמי לוי או חנוך בו-דרור** (רקדן, 1997), **דאגלס נילסן** (כוריאוגרף ורקדן, 1978-1980), **אדווין בלקר** (מנהל, 1977-1980) **ואחרים.**

בלשות אחרי חומרי הארכיון

הארכיון אוסף עקבות של ריקוד. הריקוד עצמו, האובייקט האמנותי, מתקיים רק ברגע אחד בן חלוף. רב העקבות הם מסמכים או תצלומים, אך מידי פעם נמצאים עקבות אחרים.

אנקדוטות ✧

ה'מקט' של הריקוד **בת יפתח** של רנה שינפלד מ-1965 נמסר כמתנה לברונית בת-שבע דה רוטשילד עם חתימות כל היוצרים. אחרי מותה של דה רוטשילד נמכר ה'מקט' במכירת העיזבון, שהתקיימה בבית המכירות הפומביות "תירוש" בשנת 2000, לקבלן צינורות ומתכת חיפאי ב-\$90.

תצלומים (הופעות, חזרות, מסיבות, נסיעות משותפות, הווי במשרד ועוד), מסמכים (רשימות, חוזים, מכתבים, פתקים), גזרי עיתון, תכניות, פוסטרים, וידיאו, מתנות ועוד...

אנחנו מזמינים אתכם לחפש ולהעביר לארכיון חומרים הקשורים ללהקה

בחדשים הקרובים עתיד להיחתם הסכם בין להקת בת-שבע וארכיון המחול בבית אריאלה, ת"א, שיהיה הבית של כל החומרים שיאספו על ידי הלהקה.

תהליך האיסוף יתחיל בספטמבר 2013.

איסוף החומרים וסריקתם יאפשר הנגשה של חומר רב לחוקרים לקראת הכנס האקדמי הבינלאומי שיתקיים באוניברסיטת ת"א ב-19-18 ביוני 2014, בשיתוף עם ארכיון המחול בבית אריאלה. נושא הכנס **להקת בת-שבע: גוף, מחול, תרבות**. כנס אקדמי זה יהיה הראשון שיוקדש לתולדות הלהקה ולרפרטואר יצירותיה. תכליתו המרכזית היא להניע לימוד ומחקר על להקת בת-שבע ולמקם אותה בשיח הדיסציפלינרי והבינתחומי העכשווי.

נושא הכנס מציע מרחב פרשני של סוגיות למחקר ודיון:

רפרטואר בזיקה לערכים תרבותיים; היסטוריה והיסטוריוגרפיה של מחול; תפיסות עכשוויות של אסתטיקה ובחינתן ביחס למחול הישראלי ובת-שבע בפרט; יחסים בין הלוקאלי והגלובלי; אסתטיקה ואתיקה של הגוף המחולל; הגוף הגברי/הנשי- פרפורמנס של מגדר בבת-שבע; להקת מחול כגוף כלכלי; מפטרונות לניהול ציבורי; תרבות ארגונית של להקה; תרבות של חניכה: אנסמבל-להקה-סולנים; הכשרת רקדנים בעולם המחול העכשווי; גאגא- מקורות ותהליך מיסוד. יו"ר הוועדה האקדמית: ד"ר ליאורה מלכא ילין.

ניוזלטר #2 יצא גם באנגלית.

הארכיון עושה מאמצים רבים לדייק בעובדות, אם נפלו טעויות בתום לב נשמח להארות והערות archive@batsheva.co.il

תודות לכל אנשי הלהקה ששלחו תמונות ומסמכים, לקחו חלק בזיהוי המצולמים, ושיתפו בחוויות וזיכרונות.

תודה לויקטוריה חודורקובסקי מארכיון המחול בבית אריאלה.

הערות ותודות

ההיסטוריה הלא רשמית:

רצף זיכרונות סובייקטיביים וסלקטיביים מפי אנשים וברשותם

ציר הזמן שיצרנו של להקת מחול בת-שבע הוא ניסיון לספר סיפור שנוצר מזיכרונות של אנשים מנקודות מבט שונות, שעלו בפגישות שערכנו מתחילת הפרויקט. זה לקט ראשון, לא מייצג ולא היררכי, שיוצר תמונה רבת נושאים, שלכל אחד יש בה מקום. הסיפורים נבחרו מתוך מפגשים רבים ובניודלטר הבא נביא לקט נוסף.

* המשתתפים מתוארים רק בהקשר לזיקה שלהם ללהקת בת-שבע

* הערות ארכיון מובאות בסוגריים מרובעות

בת-שבע דה רוטשילד ומרתה גרהם בביתה של בת-שבע דה רוטשילד, אפקה, תל אביב, 1964, צלם: וולטר ניומן

1 /

רלף גולדמן, חבר של בת-שבע דה רוטשילד

"מ-64 ניהלתי בניו-יורק את קרן תרבות אמריקה-ישראל, שישבה ברחוב 51 W51. נחמיה ארגוב, שהיה השליש של בן גוריון הפגיש אותי עם בת-שבע. היא גרה בדירה גדולה ברחוב 93, הרבה אנשים ביקרו שם, ותמיד ודיברו על מחול. היא הכירה את מרתה גרהם אחרי מלחמת עולם השנייה ותמכה בה כלכלית, ואז החליטה להקים להקה בארץ. כל משפחת רוטשילד התנגדה למהלך אבל היא התעקשה, כי הייתה מנהיגה שעשתה החלטות עצמאיות. חבל שבדרך היא איבדה את המסלול [מתכוון לעזיבת הלהקה והקמת להקת בת-דור] זו הייתה תקופה קשה לכולם. זה היה כמו גירושים. היא הייתה מאוהבת בבת דור, אבל אני חושב שבת מודע ידעה שבת דור פחות טובה. מאיפה בא השם? לדעתי בת-שבע לא הייתה מעוניינת לתת ללהקה את השם שלה. מרתה גרהם התעקשה."

2 /

רנה שינפלד, רקדנית, מורה ובוריאוגרפית, 1964-1978

"להקת בת-שבע הוקמה בשיחת טלפון מהגברת בת-שבע דה רוטשילד שאמרה: "יש לי רעיון משוגע להקים להקה, ונקרא לה בת-שבע. את תיסעי שוב לניו-יורק ומרתה תלמד אותך את התפקידים שבנתה לעצמה כמו לתוך המבוך, הרודיאד ועוד, ואם תבצעו את הריקודים לשביעות רצונה, היא תיתן לנו רשות להופיע עם הרפרטואר שלה. אני סומכת עלייך שתרכזי ותעלי את הרמה של הרקדנים שנמצאים בניו-יורק". באמת נסעתי לניו-יורק, אני ושאר הרקדנים שהיו שם למדנו את הרפרטואר של גרהם, וכשהופענו בסטודיו שלה היא ניגשה אלי אחרי ההופעה ואישרה את הביצוע שלי ושל משה אפרתי. החוויה לעבוד עם מרתה ועם בת-שבע, אין לתאר אותה במילים. אקסטזה, חזון גדול, חלוציות, ממש כמו לידת המדינה ולידת תינוק. התחלנו מאפס וצמחנו תוך שלוש-ארבע שנים להצלחה גדולה בכל קנה מידה באירופה וארה"ב."

רנה שינפלד מתוך בת יפתח, מאת רנה שינפלד, תפאורה דויד שריר, 1965, צלם: יעקב אגור

מרתה גרהם בחזרה עם רותי לרמן בתפקיד הלנה
מטרויה ומשה רומנו בתפקיד פריס
צלם: יעקב אגור

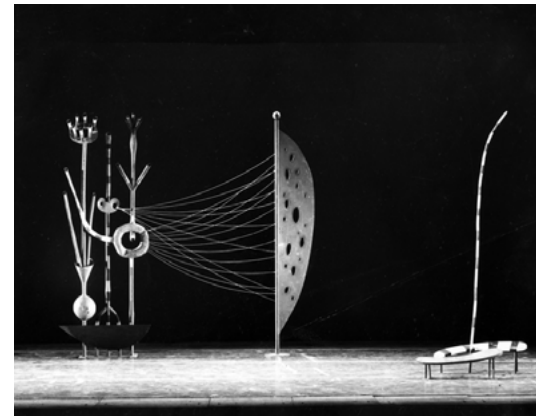
רות לרמן, רקדנית, 1964-1968

"זה היה שיא המאויימים. שיא השיאים. פתאום נודע שבת-שבע רוצה להקים להקה. ומרתה גרהם תבוא לארץ והיה בחינות כניסה. כולם ידעו. בחו"ל היו הדסה בדות, ג'ודי ואל, אהובה ענברי ורנה שינפלד, שהתחילו לעבוד שם עם הרקדנים של גרהם על התפקידים מהטרגדיות היווניות של גרהם, לתוך המבוכ ונבכי הלב. גם משה אפרתי למד ועשה שם חזרות, ואז הם באו לארץ כשהם כבר יודעים את התפקידים. האודישן לרקדנים בארץ היה בסטודיו של ארבתובה כי הוא היה הכי גדול. היינו צריכים לעשות שיעור קלאסי, מיה פיק ומיה ארבתובה היו הבוחנות ורינה גלוק לימדה שיעור מודרני [טכניקת גרהם]. פרנסוזה שפירא, גרהם ובת-שבע ישבו והסתכלו על השיעורים ובחרו רקדנים ללהקה. אח"כ הרקדנים של גרהם באו לארץ ולימדו אותנו את העבודות, ומרתה הייתה באה ו'משפצת' את העבודה. הם לא 'מתו' עלינו. הייתה להם תחושה שגנבנו להם, אבל הם ידעו שאח"כ מרתה תבוא אז הם היו מדגימים ומתקנים עד שהריקוד היה גמור. הם היו פרפורמרים עם אישיות, כל אחד ואחת מהם. מה שקרה בלהקת בת-שבע היה לוקסוס עולמי. להקה עם משכורת חודשית של 420 לירות, עבדנו 8 שעות ביום ולא היינו צריכים לעשות חלטורות! העבודות של גרהם היו עם סיפור. זה לא היה כמו עכשיו שלא צריך סיפור. זה לא כמו לראות היום הופעה של בת-שבע שמבוססת על החוויה הפיזית שלהקה מעבירה. אז הייתה המון דרמה. תראו את התלבושות, הן תוצאה של כל מה שהיא רצתה להביע."

4

זאב הלפרין (שמון), בעלים של 'אירגונית', 1964-1978

"הקמתי תפאורות בקאמרי ובעוד מקומות, אבל בבת-שבע העבודה הייתה צריכה להיות מאד מדויקת כי הרקדנים רקדו על התפאורה ממש. עבדנו עם דני קרוון, שהיה האבא של כל התפאורנים, אנחנו היינו אחראים לבנייה ולהקמה ראשונה על הבמה, ואחרי זה לעתים נדרשו תיקונים ושינויים. היה קשר בין האנשים הטכניים ואנשי הבמה. לעתים התאורנים באו לראות את התפאורה בייצור, דני רדלר, משה פריד. אני הייתי מגיע לראות את הריקודים כי זה היה חלק מהעבודה, וגם כי עניין אותי מאד, וגם כי היו לי קשרי ידידות עם חלק מהרקדנים ובעיקר עם רנה שינפלד. לפעמים, כשהתפאורה הייתה מסובכת להקמה, נסעתי איתם לסיורי הופעות בחו"ל. באחד הסיורים הגענו לבאת' [אנגליה] להופיע, גרי ברתיני ניצח על התזמורת שנגנה בזמן שהעלו את התפאורה לבמה לריקוד הבא. אבל את הפסל "דוד" שהיה חלק מהתפאורה לא העלו לבמה כי שבחו. פרנסוזה שפירא לא ידע מה לעשות, אז ביקשתי בגד של אחד הרקדנים, לבשתי אותו, עליתי לבמה ושמתי את הפסל. זה היה ריקוד של רנה שינפלד."

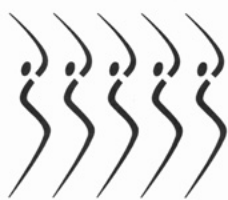

תפאורה של דני קרוון לריקוד בבואות מאת רינה גלוק,
צלם לא ידוע, 1967

5

דן רייזינגר, מעצב, עצב את הכרזה הראשונה ללהקה ב-1964 ואת שני סמלי הלוגו שהיו בשימוש הלהקה עד לאחורונה.

"יום אחד הגיע אלי לסטודיו שמואל שי וסיפר שיש לו לקוחה חשובה שמקימה 'תיאטרון-בלט'. הוא הפגיש אותי עם בת-שבע דה רוטשילד שביקשה לעצב כרזה למופע הראשון של הלהקה. הצעתי להכין כרזה שתשמש אותם לתקופה ארוכה ולא באופן חד פעמי וכך יצרתי את הכרזה שבחלקה העליון יש דימוי מופשט של חופש תנועה, ובחלקה התחתון מקום ריק לטקסט משתנה, לציון תאריכי המופעים המתחלפים. הכרזה שימשה את הלהקה שנים רבות. לשאלתי, האם ללהקה יש לוגו, בת-שבע ענתה שאף אחד לא הצליח לעשות לה סמל ומאחר וזיהיתי בה אישיות פתוחה לפתרונות "מחוץ לקופסא", רשמתי על המקום את האות ב' עם תוספת קו שהפך את צורת האות ב' גם למספר 7. מהסקיצה הזאת פיתחתי את הסמל הראשון של הלהקה. הלוגו והכרזה הם ביטוי של שניות-קלות שנרכשת בעבודה קשה וארוכת טווח, כמו הריקוד עצמו. שניהם מדברים בשפה של מידיות קליגרפית."

Batsheva Dance Company
להקה פתח בת"ש

Dan Reisinger
Batsheva Dance Company, 1988

Dan Reisinger
Batsheva Dance Company, 1965

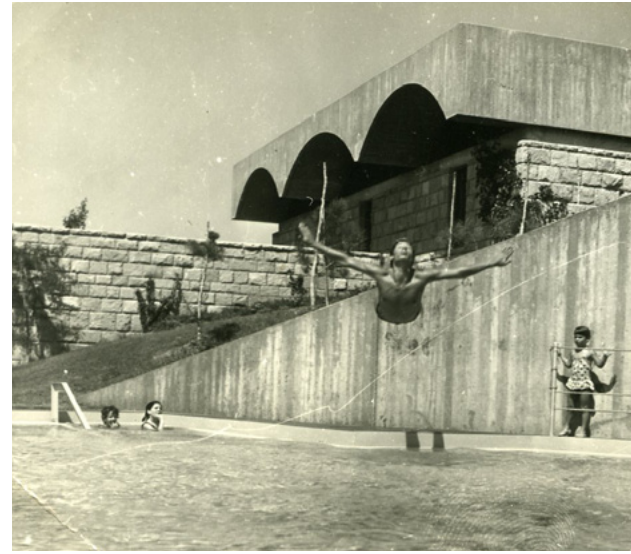
מימין: דן רייזינגר עם המאסטר
של הפוסטר הראשון שנתן במתנה
לארכיון

משמאל: סמלי הלוגו שעוצבו
ללהקה ב-1965 וב-1988
ע"י דן רייזינגר

דני בינסטד, רקדן, 1965-1968

"למדתי בלט בלונדון בביה"ס של ניקולאי לגט מהאסכולה רוסית ובביה"ס של הרויאל בלט. על הבמה הרגשתי תמיד חופשי אבל את המסגרת והאינטריגות לא אהבתי ולא רציתי לרקוד יותר. ב-1965 אחרי הצבא, במקרה, בדרך לים, פגשתי את אביבה פז מול הסטודיו של בת-שבע באבן גבירול, והיא הציעה לי להיכנס. כך פגשתי את פרנסואה שפירא שהסכים לתת לי להשתתף בשיעור בלט של דונלד מקייל, אחרי ששכנעתי אותו שאני רקדן ולא פרחח חופים. פרנסואה החתים אותי על חוזה של 1300 לירות לחודש, זה היה אז המון, ואני התחייבתי ללמוד את הסגנון עד שמרתה תבוא אחרי שלושה חודשים. כשגרהם הגיעה ייעצו לי לבוא בלי חולצה כי זה מה שהיא אוהבת. היא תפסה אותי באשכים ואמרה: "I see that your art comes from those", היא צדקה. זו הייתה להקת רפרטואר והביאו כוריאוגרפים מחו"ל, למנטליות הישראלית. הם היו צריכים להוציא מה שאפשר מהרקדנים, להתאים את הריקוד ליכולות וגם להתאים את זה לקהל מקומי, שיתחבר לזה. פעם הופענו בבאר-שבע באולם קולנוע לפני קהל של צעירים שחשבו שהם עומדים לראות מופע עם בחורות ורקדות חצי ערומות, ובמקום זה הם קבלו בחורים ורקדים בחצאיות [בריקוד תהילים של גלן טטלי]. הם לא העריכו את האמנות שהבאנו אליהם. הקהל שאג וצעק ובקושי הצלחנו לרקוד."

דני בינסטד, בוילה של הברונית בת-שבע דה רוטשילד בשכונת אפקה, ת"א. אדריכל הבית רם כרמי, עיצוב הברכה יצחק דנציגר 1965 או 1967

אלכס בנרף, מנהל במה, 1965-1968, 1974-1979

"הנסיעה הראשונה של הלהקה לחו"ל הייתה לקפריסין לשלושה שבועות. היינו במלון "לדרה" שהיה מלון יווני בתוך הרובע הטורקי, המלון היה מוקף גדר, כשהיינו משחקים מיני גולף הכדורים עברו לצד השני, הטורקי. נסענו עם כל הציוד: תפאורות, חשמל, תלבושות. שישה טון ציוד. ההופעה אמורה הייתה להיות באמפיטיאטרון. אמרו לנו שיש במה באמפיטיאטרון, אבל כשהגענו גילינו שדה קוצים שביסה את הבמה. התגובה הראשונה הייתה שנאלץ לבטל את ההופעות ולחזור לארץ, אבל בסוף הבאנו פועלים שתוך שבוע ניקו את השטח, פרשנו בעצמנו את הלינולאום, הרמנו הכול במקום בצורה מאולתרת, את הקוליסות ואת הבדים. הכול נראה מוכן, אבל כשההופעה התחילה הייתה רוח מטורפת וכל הבדים התחילו לעוף. תשאלו את הרקדנים."

הלהקה בסיוור הראשון, קפריסין, 1966
צלם: דני בינסטד

דני רדלר, מעצב תאורה, 1965-1981

"בשנת 1965 התחלתי את עבודתי בלהקת בת-שבע כתאורן מטעם חברת שטייניץ, החברה הראשונה בארץ לתאורת במה. מערך התאורה של הלהקה, כמו התכניות של אותם הימים, התבסס על התאורה של ריקודי גרהם. מעצב התאורה הראשון אתו עבדתי בבת-שבע היה חיים תכלת. במופעים הראשונים של הלהקה היה מעט קהל כי מחול מודרני היה קשה לעיכול באותם הימים. התבקשנו להזמין למופע את כל מי שאנחנו מכירים, העיקר שאולם 'אהל שם' לא יהיה ריק. אבל, מהרגע הראשון היה ברור שבלהקת בת-שבע המקצוענות היא מעל הכול. זה ניכר בבחירה של מעצבי התאורה, דני קרוון, במוסיקאים, נעם שריף, ובציוד התאורה החדש שהגיע ישירות מניו-יורק. לאחר זמן קצר הקמתי את חברת 'דנאור' ועבדתי עם הלהקה כתאורן שנים רבות."

צילום מתוך תכניה יוני 83, צלם: יורם רובין

קרן בת-שבע לאמנות והשכלה

BATSHEVA FOUNDATION FOR ART AND LEARNING

TEL-AVIV ש.ד. ההשכלה 9 ת.ל.א.ב.ב.
ISRAEL ישראל 9. Sd. Mahaskala

25 בספטמבר 1966

לכל המעוניין

גב' הדסה הדרי, מועמדת להתקבל כרקדנית מן המניין ללהקת מחול "בת-שבע". היא משתתפת באופן פעיל בחזרות ובשעורים של הלהקה.

הפסקה בעבודתה הסדירה ובאימוניה האינטנסיביים עשויה להפריע בהתפתחותה ולשלול כל אפשרות להתקבל כרקדנית בלהקה.

לפיכך אנו חושבים שבשביל הקריירה שלה כרקדנית תעזור לה מאד דהיה מן הצבא.

בכבוד רב
בת - שבע דה רוטשילד

מכתב מבת-שבע דה רוטשילד
לצה"ל, 1966

דסי (הדרי) ריינברג, רקדנית, 1966-1967

"ראיתי את מרתה גרהם בהופעה בהיכל התרבות, היה חשמל באוויר, היו גלי השראה, הייתה תחושה שמהו גדול קורה. אריה כלב, שהיה המורה שלי מגיל צעיר, לקח אותי אל מאחורי הקלעים שם ראיתי דמות מאופרת לא מציאותית, עם 'גולגלה' בשיער, שהשאירה עלי רושם אדיר. זה היה הרגע שידעתי שאני רוצה להתקבל לעתודה של להקת בת-שבע, 'האספרנטים'. אחרי שנתיים בעתודה הייתי אמורה להתגייס לצה"ל ואז בת-שבע דה רוטשילד בסיוע אורה הרצוג, שהייתה מנהלת המועצה הציבורית לתרבות ולאומנות במשרד החינוך, ומנהל הלהקה פרנסואה שפירא, פנו לצה"ל על מנת לדחות את השירות. צה"ל דחה את מועד הגיוס בשנה ואני הצטרפתי ללהקה."

גבי בר, רקדנית, 1971-1973, סוף 1974

"בגיל 14 נחשפתי לטכניקה של גרהם בסטודיו של אהוד בן-דוד בנתניה. בעקבותיו הגעתי ללמוד בעזרת מלגה בסטודיו של הלהקה בשד' ההשכלה. הייתי נוסעת לשם בקו 33 פעמיים בשבוע אחרי הלימודים ב'תלמה ילין'. המורים שלי היו אהובה ענברי ומשה רומנו והם לימדו גרהם טהור. מאד אהבתי את הטכניקה והדרמה והיצירות, זה היה מרד בבלט הקלאסי שהכרתי קודם. ב-1971 נכנסתי ללהקה שהייתה עבורי קודש הקודשים. היינו הדור שאחרי מייסדי הלהקה. אחרי אסתי נדלר ויאיר ורדי הצטרפנו דליה לוי (דביר) ואני והיינו הצעירים בלהקה. הפכתי לרקדנית מן המניין כשקיבלתי תפקידים של צלילה גולדשטיין שהייתה בהריון והפכתי לסולנית כשרקדתי תפקידים של רנה שינפלד. חזרתי בספטמבר 1974 משנה ב-NDT לתוך להקה בדעיכה. בהתחלה הכול היה ראשוני, יצרי ומאוד דינמי, אבל במשך הזמן משהו התקלקל והייתה תחושה שהפקירו את הלהקה ואין כתובת. רצינו שהחוקים הלא כתובים של הלהקה ישתנו אבל הבנו שזה לא יקרה. בינואר 1975 פרשנו, אסתי נדלר, רחמים רון ואני מהלהקה והתחלנו לעבוד עם אפרתי, מהלך שהוביל מאוחר יותר להקמת "קול ודממה"."

צבי אבני, מלחין, עין דור 1970, פסיעות ביחד ולחוד 1971, אפיזודות ליריות 1972, לנוכח הירח המלא 1972, הרהורים על במה פתוחה 1978.

"פוסטל ואפרתי פנו אלי לכתוב את המוסיקה לעין דור, יצא לי לעבוד עם הרבה כוריאוגרפים ואפרתי היה מהממוקדים ביותר. הוא כאילו ידע את המוסיקה ורצה לעשות אותה לבד. המוסיקה הייתה מבוססת על הסיפור התנ"כי. היו לו רעיונות וניהלנו שיחות ואז החל תהליך כתיבת המוסיקה. אפרתי תיאר מהות, אורה, למשל, מתח, בהתחלה כששאל הולך לבעלת האוב, ואז המוסיקה נבנית כדי שאפשר יהיה לבטא את המתח במחול, או ליריות, או הפתעה. הוא היה בונה את הפרקים בסדר מסוים ומכתיב משכים מדויקים: 2-3 דקות עם תנועה דחוסה ואינטנסיבית, 2-3 דק' יותר שחרור ורוגע, פה יש פתאום סימן שאלה, ותחושה של חוסר וודאות מה יקרה. תחושה של משהו שקט שמתרחש מאחורי הקלעים. ליצירה עין דור השתמשתי ברביעיית מיתרים, כלי נשיפה, וכמה כלי הקשה. אפרתי היה בהקלטה, הנגנים היו מהפילהרמונית וההקלטה הייתה בהיכל התרבות. אחד הקטעים, בערך 4-5 דקות, לא תאם לדימוי של אפרתי ואני כתבתי אותו מחדש והעבודה על הכוריאוגרפיה התחילה אחרי שהמוסיקה הוקלטה. אפרתי הוא כוריאוגרף של מתח, ניגודים וציפיות. עין דור הוא ריקוד אילוסטרטיבי, ריקוד דרמטי, ביטוי למלים, לסיפור ולמצב פסיכולוגי. אני זוכר שקיבלתי תשלום הוגן, חד פעמי. אני חושב שהיה חוזה, אבל לא היו תמלוגים, רק כשיש חוזה מיוחד מקבלים תמלוגים אבל הזכויות על המוסיקה הן שלי. לפעמים כשכותבים מוסיקה למחול ללהקה יש שנתיים בלעדיות ואז הזכויות חוזרות למוסיקאי. למיטב ידיעתי אקו"ם כבר לא מסכימים שימכרו זכויות לכל החיים"

פרטיטורה של צבי אבני, עין דור,
כוריאוגרפיה מאת משה אפרתי, 1970

צבי אבני - קטע מ"אקו"ם על דור"

The image shows a handwritten musical score for 'Akko' by Zvi Avni. The score is written on multiple staves, with the top staff labeled 'ob.' (oboe) and the bottom staff labeled 'strings'. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings like 'pp' and 'ppp'. The score is written in a clear, legible hand.

"בעקבות עזיבתה של הברונית דה רוטשילד הדרדר המצב הארגוני והכלכלי של הלהקה, תרומותיה והתלהבותה פסקו והופנו לכיוון להקת בת-דור. מורל הרקדנים היה ירוד וגם המשכורות היו בסכנה. הייתי אז החשב הכללי באוצר ולא היה פורת הביאה אותי להסדיר את פעילות הלהקה. בצד נקודות תורפה בארגון ובניהול הכספי היו ללהקה נכסים בעלי ערך רב: ריקודים מעולים (של מרתה גראהם ושל אחרים), רקדנים להוטים וקהל נאמן. כתוצאה מכך התקיימו הרבה הופעות, בעיקר בפריפריה, שאורגנו דרך 'תרבות לעם'. בעקבות העבודה הקשה שהרקדנים לקחו על עצמם בארץ, המצב הכלכלי השתפר ואפשר מסע הופעות בלונדון שהיה הצלחה מורלית, אמנותית וכספית [יולי-אוגוסט 1978]. בסיועה של המועצה לתרבות ואמנות במשרד החינוך, הגיעה תמיכת המדינה ותמיכת כמה תורמים (בעיקר "כלל") ל-35%, היתר מומן מהכנסות שנבעו מכרטיסים ופרסומות. המשכורת הישירה של הרקדנים אמנם לא גדלה, אבל התנאים הסוציאליים השתפרו והצלחנו להסדיר את הגמלאות שלהם. הם הרגישו שדואגים להם. הכוח המקצועי-אמנותי שהוביל את הלהקה להצלחותיה היו המנהל האמנותי פול סאנאסרדו והרקדנים רינה גלוק, רנה שינפלד ורחמים רון. ברור שהיו מתחים בין הרקדנים, זה ככה תמיד בין אנשי אמנות, לפחות בין אלה שאני הכרתי במהלך חייו".

שי גוטסמן, רקדן ומנהל הפקה, 1982-1989

13

"אני הדור שעבר לסוזן דלל, קראו לנו להקת המתולתלים כי כל הגברים בלהקה היו מתולתלים, חוץ מדויד דביר הבלונדיני. בתקופה שלי היה מקובל שילוב של שני תפקידים בלהקה. כדי להתפרנס נהגו להציע עוד תפקידים ואז נוצרו תפקידים כפולים כמו רקדן ומורה או רקדן ומנהל חזרות.

הגעתי לבת-שבע 2 בגיל 27 לשיעור בלט, הראשון שלי בחיים, בשד' ההשכלה, למורה נירה פז. אני מקיבוץ אפיקים ולמדתי עם אשרה אלקיים ואח"כ רקדתי בלהקת עמק הירדן בניהולו של שלמה חזיז ובלהקת החטיבה של בני משקים של תנועת האיחוד שהכוריאוגרף שלה היה יאיר ורדי. תמיד רקדתי, אבל לא הלכתי למחול מקצועי. בקיבוץ מה שחשוב זה איך אתה עובד ומה אתה תורם לקהילה, ולמרות שקיבלתי תמיכה ההחלטה ללכת לריקוד מקצועי לא הייתה קלה. הייתה סטיגמה שרקדן הוא הומו אבל אני ידעתי מי אני. רק אחרי שהתחתנתי, נולדה לי בת ולמדתי חינוך גופני בסמינר הקיבוצים, הלכתי סוף-סוף לרקוד. התקבלתי לבת-שבע 2 ומשם עברתי ללהקה, בן 28, כשאוהד בא מניו יורק לעבוד על הפלחץ, וביקש לעבוד איתי. הפעם הראשונה שהופעתי עם הלהקה הייתה עם הריקוד **משחקים טרויאניים** וההופעה הייתה בקיבוץ שלי, אפיקים. בת-שבע הייתה התגשמות החלומות".

בניין הסטודיו הראשון של הלהקה, היום

14

בני גלעד, חבר מועצה ציבורית, מ-1987

"הצטרפתי פורמלית לוועד המנהל בזכות מענק של מיליון דולר לשלוש שנים מקרן תרבות אמריקה-ישראל שהייתי חבר בה. תמורת זה הקרן דרשה שיהיה לה נציג במועצה ומאז אני שם. למועצה היום יש יותר נוכחות מאשר אז והוועד המנהל מאד מקפיד על החוקים באמצעות ועדות פעילות וחזקות. הסיסמא: "הגדלת מעורבות ללא התערבות". אני חושב שזה מצליח. הרבה באים לשיבות. התקנון אומר שמתכנסים כל שלושה חודשים אבל מתכנסים יותר.

הקמת האנסמבל, בתחילת כהונתו של אוהד, הייתה ניצחון גדול שהושג אחרי מאמץ אדיר להשגת משאבים, האנסמבל היה פתרון לזה שהרבה רקדנים רצו להיכנס לבת-שבע. האנסמבל נועד להיות במקום בית ספר. זו הייתה הפתעה שזה הפך להיות גוף מקצועי בפני עצמו. זה לא היה צפוי. התהליך הזה התחיל בערבוב הלהקות באנאפאזה".

המעטפה מאת דייוויד פרסונס 1986
צלם: יורם רובין

15

תמי (ויניג) לוטן, רקדנית, 1985-1995, מנהלת סיורי חו"ל 1995-2000

"אני הייתי בשתי להקות שונות, בת-שבע אחת בניהולו של דוד דביר עד 1990 ובת-שבע שנייה בניהולו של אוהד נהרין מ-1990. בשנים הראשונות לא הייתה להקה צעירה ונאלצנו לעשות הרבה "עבודה שחורה" של ימי מחול בבקרים עם מופע שנקרא **קולאז'**. המופע היה מורכב מקטעי יצירות של בת-שבע מהעבר: **עמי ים עמי יער**, **הקרקס של לוטה גוסלר**, **קאנון ב-3/4** ועוד. קטעי רפרטואר ללא הקשר. לאחר המופע **קולאז'** על הבמה, עשינו סדנאות לילדים בפואייה של תיאטרון ירושלים ובסוף היום הופענו ביצירה מלאה. מלבד ימי המחול עשינו חזרות לקראת מופעי ערב והופענו בסדרות למנויים. דוד דביר הביא כוריאוגרפים אמריקאים בראשית דרכם או שקנה יצירות של כוריאוגרפים ותיקים כמו מרק מוריס ודויד פרסונס. היה סוג של מודל עבודה שחזר על עצמו: להיט מצליח והפקת יצירה חדשה ניסיונית. בד"כ העבודות המצליחות נשארו ברפרטואר הרבה זמן והעבודות הניסיוניות ירדו אחרי מספר הופעות קטן".

סטילס מתוך הופעה של קיר מאת אוהד נהרין, 1990

אבי בללי, מוסיקאי, קיר 1990, אנאפאזה 1993

"ב-1989 היינו להקת רוק לא ידועה בשלב של איסוף חומר לתקליט הראשון, הופענו במועדון 'אלנבי' כחימום לפורטיס וסחרוף. אחרי כמה ימים צלצלו מלהקת בת-שבע וקבעו לנו פגישה עם שלי שיר שספרה שמשה פריד, בעלה, הוא תאורן, ושהוא ראה אותנו במועדון 'אלנבי', ושהם מחפשים להקת רוק שתעבוד עם כוריאוגרף שעוד מעט יגיע לבת-שבע. נפגשנו עם אוהד ובשיחה דברנו על בוטו ועל ריקוד. אני ראיתי כמה זמן לפני זה את רקדני להקת הסנקאי ג'וקו משתלשלים בחבל על הקיר של מוזיאון ת"א, ובעיני הבוטו בטא התייחסות עמוקה של גוף לחלל, שהיא מאד משמעותית למוסיקאים. בחוזה סגרו אתנו על 17 הופעות. ב-13 הופעות הראשונות היו 20 איש בקהל וחלק יצאו באמצע. בהופעה ה-14, שהייתה הופעת matinee בצהרי יום שישי, פתאום האולם היה מפוצץ, ואחריה כל ההופעות היו sold out. הרגשתי שקצת חבל שאין יותר הופעות אבל גדי גליק אמר לי: "אל תדאג, זאת רק ההתחלה, הילדים שלך עוד יראו את זה". ובאמת גם הילדים שלי ראו את זה."

דליה לידר, מנהלת מתפרה ומלבשה, 1993-2008

"העבודה של ניהול מתפרה היא מעבר לתפירת בגדים, זה להמציא פתרונות ואיפה משיגים מה שיתאים. כמה שנים ניהלתי את המתפרה שהייתה מול המקום בו נמצאת היום הגלידרייה בכניסה לרחבת סוזן דלל. היה שם צפוף, כיף ועשינו שם הכול. לקחתי את שושי שעובדת עד היום ונירית, הן היו המלבישות, והיו שתי תופרות, אולגה וקטיה. אח"כ בנו את סטודיו ורדה, המתפרה עברה לשם, והמלבשה עברה למטה. כשמירה אידלס עזבה הביאו את בן עמי ענב שפיצל את המתפרה והמלבשה. יש מעצבים שבאים עם סקיצות, בדרך כלל כאלו שכבר עשו את העבודה בחו"ל, ואז העבודה מסתכמת בהשגת החומרים וביצוע. יש כאלו שיודעים מה הם רוצים ויש שבאים עם רעיון בסיסי. בשנים הראשונות עבדתי בעיקר מול רקפת לוי אתה היה לי קשר מאד מיוחד. עבדנו מעולה ביחד למרות שרבנו המון, ועד היום יש קשר והערכה הדדית. בשנים הראשונות היא הייתה מביאה סקיצות, אח"כ אוהד שינה את הקונספט ורצה 'בני אדם' על הבמה אז רקפת התחילה לעבוד עם רעיונות. היא לא עשתה יותר סקיצות מוכנות אלא באה עם רעיון מופשט ובמתפרה היו מכינים דוגמאות. היו ריבים, ניסיונות וסטים שנזרקו. זו שיטה אחרת לגמרי של עבודה. ותוצאה אחרת על הבמה."

סנדרה בראון, רקדנית 1995-1991, מנהלת חזרות 2000-1995

"אוהד העלה את המשכורת, ביטל את הנוהג של ימי יציאה מוקדמת להוראה ופעל להיטיב את תנאי העבודה כדי לאפשר טוטליות של מחויבות הרקדנים. קיר הייתה העבודה הראשונה שלמדתי. מבול הייתה העבודה הראשונה שהייתי שותפה ליצירה. הייתה תחושה של שינוי מפת המחול בארץ, פריצת דרך והבנו שהוא עושה את זה. היה הרבה קהל וראינו איך הקהל הלך ונעשה צעיר. זו הייתה תקופה של מעט גופי מחול וכמעט ללא פרילנסרים ואז הכול התחיל לבעבע. כל הדברים התחילו בגללו ואנחנו היינו חלק מתהליך של שינוי. אוהד היה נועז בבחירת הרקדנים ושינה את האופן בו חושבים על רקדנים. השינוי התחיל בראייה רחבה של מה זה רקדן. עד אז, מי שלא למד בבית ספר של בת-דור, לא נחשב. אבל אוהד שינה את זה כי הוא חיפש אנשים עם סוד ועם כריזמה."

נעמי פרלוב, מנהלת אמנותית שותפה של אנסמבל בת-שבע, 1994-1998

"ניהלתי את האנסמבל בשותפות עם אוהד במשך ארבע שנים ולמרות חילוקי הדעות האמנותיות שהיו קשורים באוריינטציה שונה, היו תמיכה מקצועית ואימון גדול שהניבו גיוון אמנותי ופרויקטים מיוחדים. ניהלתי שלושה פרויקטים של וידאו דאנס שבהם השתתפו יוצרים ישראלים צעירים מתחום המחול והקולנוע כמו גבי ביבליוביץ', לארה בארסק ואחרים, ושיתופי פעולה מוסדיים של האנסמבל עם המוסדות קאמרה אובסקורה והמחלקה לקולנוע של אוניברסיטת תל אביב. הזמנתי את אמן הוידאו-ארט מניו יורק, מר ברט באר, שהביא את הידע שלו מעשייתו עם הכוריאוגרפית טרישה בראון. הוא נסע אתנו ל'שוטינג' בנגב ובמצפה רמון והיה מאיר ומעיר את עינינו לפן הקולנועי וגם לתוכן.

הזמנתי את אנד'לאן פרלז'וקאד', שעמו אני עובדת עד היום, שעבד עם האנסמבל על דמעות לבנות שהועלה בסוזן דלל. זו הייתה הפעם הראשונה שעבודתו הופיעה בארץ והיא אפשרה לרקדנים ולקהל להיפתח לעולם אחר של דימויים, לסגנון אחר, מאופק עם תחביר דקדקני ועבודה של עיבוד משפטי תנועה על ידי תמצות ופיתוח וגילויי חושניות שנובעת מאיפוק ולא מהתפרצות אנרגטית וחופש אינסופי."

אנסמבל בת-שבע בסיוע החזן לקולנוע וטלוויזיה - אוניברסיטת תל אביב
קמרה אובסקורה - בית הספר לאמנות
בסיוע שנירית ארזוב

אנסמבל בת-שבע

במסגרת - וידאו 94

תמונה: נעמי פרלוב

תמונה: נעמי פרלוב

תמונה: נעמי פרלוב

תמונה: נעמי פרלוב

תמונה: נעמי פרלוב

תמונה: נעמי פרלוב

תמונה: נעמי פרלוב

תמונה: נעמי פרלוב

גדי דגון, צלם בית, מ-1990

"הקריטריונים לצילום טוב הם קודם כל העברה מדויקת ככל האפשר של כוונות הכוריאוגרף. בנוסף, אני לוקח בחשבון מסקנות ממה שראיתי ב'ראנים' הראשונים, ומפתח נרטיבים אישיים שמעוגנים בניסיון של 25 שנה בעבודה עם אוהד. התהליך מבוסס על הבנה שהעבודה לא נפסקת לעולם. לעתים עולים אימג'ים של העבודה שאינם קשורים אליה באופן ישיר והם תוצאה של ההתנהלות מקצועית ואישית שלי. בהורה למשל, אחרי כמה סבבי צילום, ביקשתי קיו מסוים של אור (קיו 2) וקיבלתי הסכמתו של אוהד לצלם קטעים נבחרים מהעבודה על תאורה של צללים שהיא חלק מהעבודה, אבל אינה משקפת את כולה. בחירה כזאת מאפשרת ערך מוסף לדוקומנטציה".

21

הלל קוגן, רקדן אנסמבל 1996-1995, מנהל חזרות אנסמבל מ-2005

"באנסמבל יש רוטינת עבודה כל בוקר. שש פעמים בשבוע מתנהל שיעור בוקר בין 10:00-11:15, המורים: אוהד נהרין, עדי סלנט, שחר בנימיני או אחד הרקדנים. כמעט כל הרקדנים הם מורי גאגא אבל לא כולם מלמדים בלהקה. בדרך כלל המורים משתמשים בחיבור של האייופון או צ'ק, אבל לא תמיד יש מוסיקה. הלבוש חופשי, מרושל לכאורה, אך למעשה יש בו מניירות ואופנות ולעיתים הרקדנים בונים לעצמם מראה ייחודי באמצעות סגנון לבוש בעבודה. רב רקדני הלהקה היו קודם רקדני אנסמבל. לאנסמבל יש אודישן ציבורי אליו יש פרסום חודשיים לפני המועד, ומגיעים הרבה רקדנים מישראל ומחו"ל. יש כמה שלבים של סינון שנמשכים ארבעה ימים ואחרי כל שלב נשארים עם קבוצה מצומצמת יותר לפי ההתאמה והביצועים באודישן. באודישן יושב כל הצוות האמנותי של שתי הלהקות שמוסמך בידי אוהד מתוך ביטחון שאנחנו מבינים את צרכי הלהקה".

22

רייצ'ל אוסבורן, רקדנית, 2012-2001

"כשסיימתי את הלימודים באוסטרליה החלטתי שאני לא רוצה לרקוד יותר ואז פגשתי את הלהקה. הם הופיעו עם אנאפאדה בבריסביין. הייתה לי חוויית התגלות כי ראיתי מה שתמיד הרגשתי שריקוד צריך להיות: צורות שונות של גופים, אנרגיות, ווירטואוזיות שלא יכולתי לזהות. הלכתי לסדנא של אוהד ומארי. אוהד נתן שיעור, ומארי לימדה סולו ממלכות גולוב.

הסגנון של אוהד עובד מתוכן וטקסטורה. הידע מבוסס על פשטות, חיפוש ומחקר של תחושות. יש ארכיטקטורה, צורות וצעדים, אבל העיקר זה התענוג של התנועה. הגאגא הוא כלי להרגיש ולחוש תנועה סובייקטיבית, בתוך תבניות מנוסחות שמחייבות מודעות. זו טכניקה שמפרקת ומרכיבה מחדש תפישות גופניות, ושואלת שאלות על הרגלים גופניים. הייתי רוצה להביא את הגאגא לאוסטרליה. יש עניין גדול בגאגא בשבדיה ונורבגיה, אבל לא באוסטרליה. שם יש מסורת של משמעת אנגלית ואין חשיבה חדשה.

אני עובדת זרה. לפני החוק הישראלי אפשר לחדש את הוויזה חמש שנים רצופות ואחרי זה אפשר להישאר רק מסיבות מיוחדות. הייתי חברה של גיא שומרני ולכן קיבלתי ויזה, אבל עכשיו כשנפרדנו אני בתהליכים וניסיונות להמשיך ולקבל ויזה, ולשם כך צריך להוכיח שיש לי כישורים מיוחדים. אני נחשבת כ'מסטר' בגאגא כי כמו בכל תחום כשלמישהו יש ניסיון רב קוראים לו 'מסטר'. אני מקבלת מהלהקה מכתבי המלצה ועזרה אדמיניסטרטיבית בפנייה למשרד הפנים ולעורכי דין, אבל אני לא יודעת מה יהיה".

(המשך יבוא)

שלוש מאת אוהד נהרין, 2005, צלם: גדי דגון

[בת-שבע BATSHEVA]
להקת מחול מנהל אמנותי אוהד נהרין